

Til Miljødirektoratet

post@miljodir.no

Kopi til mari.lise.sjong@miljodir.no

Fra Bente Rudberg og Jan Eirik Sundnes

rudberg96@gmail.com

27.08.2021

UTTALELSE/ HØRINGSSINNSPILL I SAK 2021/5778 – MILJØDIREKTORATET

**Vindkraftpark ved Röknölen i Torsby kommune i Sverige- varsel om
planarbeid.**

Utbygger/ selskapet: Fred. Olsen Renewables AB

Presentasjon:

«Området ligger ved Höljessjön, ca 6,5 km fra grensen til Norge ved Långflon. Forslaget omfatter inntil 57 vindkraftverk med en totalhøyde på 279 m. Saken er sendt Miljødirektoratet som nasjonalt kontaktpunkt for saker som omfattes av Espoo-konvensjonen om tiltak med grenseoverskridende virkninger.»

Tilsvarende opplysninger er vi gjort kjent med tidligere via Miljødirektoratet, i 2017/2018. Den gang i forbindelse med WPD's planer m vindkraftetablering i Mangslidberg, på Finnskogen, Torsby kommune, Sverige. Da gjaldt planene inntil 34 stk 250 m høye turbiner. Planene ble skrinlagt. Blant annet på grunn av stort engasjement og stor motstand fra kommuner, lag, organisasjoner og enkeltmennesker med interesser som hadde blitt berørt på norsk side av riksgrensen dersom planene ble realisert.

Vi som skriver denne uttalelse var blant dem som engasjerte seg. Vi hadde fått nærmeste turbin i underkant av 2 km fra eiendommen vår beliggende ved Vigen. Motstanden mot vindkraft på Finnskogen har blitt ytterligere forsterket ved at flere har engasjert seg i årene etter 2018. Vi har medfølelse for de som berøres av planene nord for Höljes. De som bor og har sitt virke i Höljes med omegn, de som på ulike måter blir berørt og har inngående kunnskap om områdets ulike verdier må tas på største alvor og bli lyttet til.

Torsby kommune vedtok sin vindbruksplan i 2018. Vi vil komme tilbake til denne senere i innspillet.

<https://torsby.se/download/18.6299c564164fc9d5066592b9/1533653487545/F%C3%96P%20VINDBRUK%20%202018%20Lagakraft%20opt.pdf>

Innledningsvis:

Vi ber om at Fred. Olsen Renewables AB skrinlegger planene de har vedrørende vindindustri for Röknölen, nord for tettstedet Höljes snarest mulig. En kostbar konsekvensutredning utført av konsulentfirmaet WPS på oppdrag fra Fred Olsen Renewables er unødvendig! Deres planer om vindindustri uavhengig av hvordan de presenteres i samrådsunderlaget datert 2.3.2021 er **IKKE** forenelig med de verdiene Finnskogen og områdene Finnskogen omgis av er kjent for:

- Unik natur- og artsrikdom
- kultur-, kulturmiljø og kulturlandskap
- Dyr- og fugleliv, i luft, på land og til vanns
- Friluftsliv og betydning for menneskers fysiske og psykiske helse
- Alt dette sammen, helheten av alle disse elementene.

Vi må velge: NATUR ELLER VINDKRAFT?

En vindkraftetablering vil påvirke landskapsområdene både innenfor samt et stort område utenfor planområdet, både på norsk og svensk side av riksgrensen. Vindindustrien i Kjølberget og Raskiftet er tydelige eksempler på dette. Områdenes opplevelsesverdi og bruksverdi påvirkes, den visuelle opplevelsen endres når man vandrer i terrenget, på grunn av nye vinkler og øyeblikksbilder. Påvirkningen er og vil være svært negativ. Landskapsområdene nord i Värmland må ses på som ett område der områdene vest, nord, øst og sør for Röknölen vil bli berørt.

På Finnskogen forenes de tre landene Norge, Sverige og Finland. Dette er unikt, landskapsområdet har en rik historie både den «skrevne og uskrevne» fra mange hundre år tilbake i tid. Denne historien har vi alle ansvar for å verne om «på vår vakt». Ingen kan påberope seg retten til å stykke opp området med ødeleggende vindindustri, industri som utbyggere betegner som «grønn energi». Dette i en tid da tap av naturmangfold er like kritisk som klimakrisen. Vi må sørge for at det vi har til låns blir forvaltet på en god måte og overlates til kommende generasjoner i tilnærmet samme stand som da vi overtok den.

Skogfennene som etablerte seg i området på 1600 tallet er en av fem nasjonale minoriteter i Norge. De nasjonale minoritetene har særlig vern og rettigheter i henhold til konvensjoner Norge har ratifisert. Vi har alle et ansvar for at minoriteters rettigheter blir ivaretatt, også på Finnskogen. Norskeide Fred. Olsen Renewables AB bør særdeles være blant dem, dette i forbindelse med planene de har for området.

Hva vi forventer skal gjøres videre med Röknölenplanene:

Vi viser til innspillet fra La Naturen Leve (LNL) datert 27.8.2021, og har valgt å vedlegge dette. Vi tiltrer og stiller oss bak innholdet i høringsinnspillet og hva LNL skriver til:

- Naturvårdsverket i Sverige og Miljødirektoratet i Norge

- Torsby kommun
- WSP og Fred. Olsen Renewables AB

Til Torsby kommun: I tillegg velger vi å vise til vindbruksplanen for Torsby kommun, 2018 og tillater oss å minne om samt gjengi (Vår utheving med **fet skrift**):

Punkt 1.1, 1. avsnitt: Beslut om "stoppområden" for etablering av vindkraft

*I Torsby kommun **prioriteras kulturvärden som representeras av Finnskogsområdet och många områden av stort värde för det rörliga friluftslivet. Ur kommunens synpunkt är dessa värden viktiga för utveckling av kommunen och särskilt besöksnäringen.***

2.2. Friluftsliv och besöksnäring

*Ett antal områden i Torsby kommun bör sett ur ett **besöksnäringsspektiv** behållas fria från vindkraftsetablering eftersom **områdena förlorar mycket av sin naturliga attraktivitet och karaktär av orörd natur vid en ev. vindkraftsetablering.** Värden som är av central betydelse för områdets utbud inom besöksnäringen **risikerar att påverkas negativt.** Speciellt **skyddsvärda områden för besöksnäring och friluftsliv:***

*- **Finnskogen** med dess unika och välbevarade skogsfinska kulturarv. Området är f.n. under stark utveckling med den planerade Natur & Kulturparken som ett av de viktigaste utvecklingsprojekt som initierats inom regionen. Många företag i området använder "Finnskogen" som ett varumärke som ger deras produkter en starkare position inom besöksnäringen. Området sträcker sig från kommungränsen mot Arvika/Sunne i söder, mot norska gränsen i väster/norr och längs linjen Norra Finnskoga – Bograngen – Bjurberget – Nyskoga – Östmark – Mårbacken i öster.*

*- **Långberget med omnejd**, med stor verksamhet inom längdskidåkning, vandring och naturbaserade aktiviteter.*

*- **Hovfjällsområdet** med värdefulla friluftslivs- och naturområden och ett stort antal företag som bygger sin turismverksamhet under sommaren och vintern.*

*- **Området runt Frykens norra ände** med campingplatser, bad- och båtutrustning och fiske präglas av höga friluftslivsvärden som riksintresse för rörligt friluftsliv men även området för flygets hinderfrihet bör beaktas.*

4.3 Stoppområde C, Långberget och friluftsliv Side 60 -> (bilder og tekst fjernet)

Riksintressen

Riksintressen inom stoppområde C skyddsområde inom stoppområdet motiveras genom en **omgivningspåverkan**.

Inom stoppområde C västra del längs med Klarälven finns riksintresse för friluftsliv där man värnar om bland annat sportfisket och vandringen (4 kap. 2 § miljöbalken) samt naturvård (3 kap. 6 § miljöbalken). Utspritt i planområdet finns riksintresse för naturvård, friluftsliv och natura 2000 (habitatsdirektivet och fågeldirektivet, kap. 7 27 § miljöbalken).

Intressena ligger i anslutning eller i nära anslutning till gränsen för stoppområdena. För att skydda dessa värden ska vindkraftsintressenten beakta dessa värden i framtida utredningar eftersom det kan påtagligt skada miljön innanför stoppområdena.

4.3.1 Näcksjön

Näcksjön är en insjö av stor betydelse för **fritidsfiske** efter bland annat öring. Det finns också drygt tiotalet **fritidshus** belägna i huvudsak längs den västra stranden nära dammen och vid Näcksjösaatern och Skrocksaatern.

Från dammen avvattnas Näcksjön via en dammbyggnad vidare mot Klarälven genom Näckån. I Näckån byggs 2017 ett mindre kraftverk som kan tillgodogöra sig hela 220 meters fallhöjd. I Örbingtjärnet gäller "Put and take"- fiske.

Värmlandsleden går runt den östra sidan om Näcksjön.

4.3.2 Långberget

Med hänsyn till de höga **friluftslivsvärden** som finns i detta område föreslås det undantas från etableringar av vindkraft. Långberget är ett **högt beläget område på cirka 600 meters** höjd. Denna höjdplatå är snösäker och ofta finns snö kvar långt in i maj månad. Områdets betydande **upplevelse- värden** utgörs av ett nät av längdskidspår, skoterleder och vandringsleder. Nära toppen på Långberget finns sporthotellet. Från sporthotellet i slänten mot öster finns flera områden planerade och bebyggda med fritidshus, servicehus, vandrarhem, liksom plats för uppställning av husvagnar och husbilar.

Nordvärmlandsleden går genom området i öst-västlig riktning.

Brukvärdet är stort och ur besöksnäringssynpunkt är området känsligt då "råvaran" för turismen är **tystnaden och känslan av orördhet**.

Det bör ligga ett värde i att få uppleva miljöer där ljud från trafik på vägar och i luften inte tar tystnaden i anspråk. Den totala bilden av utbyggnad av vindkraft för Sverige inger farhågor om **att så kallade "tysta" områden blir allt sällsyntare**. De aktuella områdena i Torsby kommun ligger inte så långt från befolkningskoncentrationerna i södra Sverige. I översiktsplanen 2010 pekas Långberget ut som utredningsområde, "U2 Långberget". Torsby kommun vill se fortsatt utveckling av fritidshus, anläggningar och serviceverksamheter.

Då Långberget har höga värden för det rörliga friluftslivet kan en etablering av vindkraft inom detta område **ge omfattande påverkan på omkringliggande områden**.

4.3.3 Vålhallberget

Inom stoppområdet passerar en diagonal vandringsled genom hela området men viker av i västlig riktning strax innan Vålhallberget. Berget ligger 14 km norr om Sysseleback och 14 km sydost om Höljes.

Vålhallberget domineras av gammal, artrik, naturskogsartad höjdlägesgranskog. På lägre nivå finns även naurskogsartad gransumpskog. Länsstyrelsen beslutade 2009 att bilda ett naturreservat på 191,5 hektar på berget för att bevara barrnaturskog samt typiska arter som är knutna till gammal, fuktig, brandpräglad skog med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808). Norr om naturreservatet ligger Blanktjärn och är en artesisk "put and take" sjö. Det innebär att det inte finns något in- och utlopp där man odlar fisk.

Vålhallberget domineras av gammal, artrik, naturskogsartad höjdlägesgranskog. På lägre nivå finns även naturskogsartad gransumpskog.

Det aktuella området ligger nära Vålhallsättern, som är en av få sätrar i Värmland som fortfarande är i bruk.

Berget ligger inte långt ifrån Långberget som har höga besöksnäringvärden. **Vindkraft på Vålhallberget skulle innebära att Långbergets landskapskaraktär förändras.**

4.3.4 Ömtberget

På Ömtberget finns ett naturreservat som täcker stora delar av berget. Syftet är att bevara och vårda den artrika naturskogen.

Området ingår i EU:s ekologiska nätverk av skyddade områden, Natura 2000.

4.3.5 Dundern

Dundern beläget cirka 7,5 km norr om Långberget är bevuxen med gammal naturskog som i norr domineras av tall med viss förekomst av gran

Den välbesökta Värmlandsleden går igenom området.

Strax söder om berget finns ett flertal naturreservat. Det närmsta är naturreservatet Näsknölen som ligger cirka 1 km från Dundern. Reservatet bildades 2009.

Syftet med reservatsbildningen var att bevara och skydda växt- och djurlivet i naturmiljön.

4.3.6 Granberget

*Granberget är med sina **701 meter Värmlands högsta berg.***

*Nordvärmlandsleden och skoterleder går genom området. Granberget är med **storslagen utsikt och vandringsled** mot toppen ett populärt utflyktsmål och har som Värmlands högsta berg en **särskild plats i värmlänningarnas medvetande**. Det innebär att det finns **höga besöksnäringssvärden** i området.*

*Längs vandringsleden finns många utsiktspunkter. **Med etablering av vindkraft i området påverkas i hög grad upplevelsen vid vandring längs leden.***

Ur besöksnäringssynpunkt har därför området undantagits från etablering av vindkraft.. Vid bedömning av miljökonsekvenser (avsnitt 6) har för jämförelse mellan alternativ Granberget fått utgå ur stoppområde C. Metoden beskrivs i miljöbalken.

WSP uttalar i samrådsmøte den 24.3.2021 at intervensjon av skogsfugl kan bli en utfordring pga områdets størrelse og veienes beskaffenhet. Hvordan skal da WSP kunne gjennomføre en troverdig konsekvensutredning og vurdering innen samtlige områder hva gjelder :

- **människors hälsa (buller, ljus, skuggor, risk och säkerhet),**
- **naturvärden (natur- och djurliv, skyddade områden),**
- **landskapsbilden (visuell påverkan),**
- **friluftslivet (rekreationsvärden) och**
- **kulturmiljöer (inklusive fornlämningar) ?**

(hentet fra vindbruksplanen s 71)

En grundig konsekvensutredning bør gjennomføres for utbyggers regning for alle 4 årstider, og over flere år i forbindelse med mulig etablering av vindkraft i Röknölen.

Det er viktig å ta med i vurderingen og huske at man pr i dag ikke aner hvilke konsekvenser etableringen av vindindustrien i Raskiftet og Kjølberget har hatt for de ulike verdiene/ miljøene nord på Finnskogen. Ei heller konsekvensene ved oppgraderingen av kraftlinjen til en 132 kV-linje mellom Løvbergsmoen i Elverum og Lutufallet i Trysil har hatt. Der naturinngrep er gjennomført nært inntil/ inntil en lengre strekning langs riksgrensen, blant annet Päggonätto. Dette, sumvirkningene, må vies stor oppmerksomhet.

Vi nevner at utgangspunktet for konsekvensutredningene for Kjølberget vindkraftverk var et anlegg på 40MW, mens utbygd løsning er på 55,9 MW. Turbinhøyden er økt fra 180 m til 225 meter uten at vi kjenner mulige konsekvenser dette har for miljøet/miljøene i og rundt planområdet.

Når akter utbygger å gjennomføre samrådsmøter som omtalt i samrådsunderlaget og som både Länsstyrelsen i Värmland og Naturvårdsverket og har omtalt i sine skriv av henholdsvis 14.04.2021 og 18.5.2021?

Vi ber om å bli informert og holdt orientert om Fred. Olsen Renewables ABs planer for vindkraft i Röknölen.

Med hilsen

Bente Rudberg og Jan Eirik Sundnes, som begge velger naturen

Vedlegg: Innspill fra La Naturen Leve, datert 27.8.2021